Wereld van Filantropie

RvC-voorzitter Kristel Baele

Raad voor Cultuur: erken journalistiek als vitale sector voor de democratie

Door Redactie WvF
09-11-2026

Politiek en Overheid *Bericht*

De Raad voor Cultuur roept de Rijksoverheid op de journalistiek te erkennen als vitale sector voor de democratische samenleving. Dit staat in zijn advies 'Vrije journalistiek, weerbare democratie'.

In het advies stelt de raad een pakket aan overheidsmaatregelen voor om de journalistiek beter weerbaar te maken tegen technologische, maatschappelijke en geopolitieke druk. De raad vindt dat noodzakelijk in een tijd waarin geopolitieke spanningen oplopen en de online informatiemarkt steeds meer wordt beheerst door *big tech* bedrijven.

De journalistieke vrijheid in het Koninkrijk der Nederlanden staat onder druk. Zowel in Europees Nederland als in het Caribisch deel van het Koninkrijk hebben journalisten en journalistieke organisaties te maken met ontwikkelingen die hun inkomsten, autonomie en zichtbaarheid aantasten. Dat is niet alleen bedreigend voor de journalistiek zelf, maar ook voor de kwaliteit van informatie in onze democratische rechtsstaat.

https://www.wereldvanfilantropie.nl/nieuws/raad-voor-cultuur-erken-journalistiek-als-vitale-sector-voor-de-democratie
This is an open access article distributed under the terms of the CC BY-NC-ND 4.0 license
https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/

De journalistiek vervult daarin een wezenlijke functie. Zij informeert burgers, stimuleert het publieke debat en controleert de overheid en de markt. Raakt die functie verzwakt, dan tast dat het functioneren van de democratie aan.

Invloed Big Tech

De raad laat in zijn advies zien hoe het speelveld voor de journalistiek drastisch is veranderd. De online informatiemarkt wordt grotendeels beheerst door *big tech* bedrijven, waarvan de algoritmes in toenemende mate bepalen welke informatie gebruikers te zien krijgen.

Sinds de opmars van generatieve AI wordt journalistieke informatie bovendien vaker zonder bronvermelding of in vervormde staat doorgesluisd naar de gebruiker. Daardoor wordt het voor burgers moeilijker om te herkennen waar informatie vandaan komt en of deze betrouwbaar is. Tegelijkertijd komt een steeds groter deel van de economische waarde van journalistieke content terecht bij *big tech* bedrijven in plaats van bij de rechthebbenden.

De raad adviseert de Rijksoverheid daarom beter gebruik te maken van Europese wetgeving en waar mogelijk de regelgeving aan te scherpen om de journalistiek te beschermen. Ook pleit hij voor de ontwikkeling van een alternatieve digitale infrastructuur, gebaseerd op Europese democratische waarden. De raad adviseert de Nederlandse overheid dit onderwerp te agenderen voor het eerstvolgende voorzitterschap van de Europese Unie in 2029.

Veiligheidsvraagstuk

De journalistiek ondervindt daarnaast steeds meer druk door maatschappelijke en geopolitieke spanningen. De online informatieomgeving raakt in toenemende mate vertroebeld door mis- en desinformatie. Ook wordt onafhankelijke journalistiek bedreigd door schadelijke inmenging, intimidatie en juridische procedures.

Omdat geschillen en oorlogen steeds vaker gepaard gaan met cyberaanvallen en sabotage van informatie, beschouwt de raad de bescherming van onafhankelijke journalistiek als een veiligheidsvraagstuk voor Nederland.

De raad roept de Rijksoverheid daarom op het beschermen en versterken van de journalistiek tot een interdepartementale opdracht te maken. Ook adviseert hij de journalistiek als sector op te nemen in de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (Wwke), die bedoeld is om vitale sectoren beter te beschermen tegen dreigingen en risico's.

https://www.wereldvanfilantropie.nl/nieuws/raad-voor-cultuur-erken-journalistiek-als-vitale-sector-voor-de-democratie
This is an open access article distributed under the terms of the CC BY-NC-ND 4.0 license
https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/

Caribisch deel Koninkrijk

De raad vraagt speciale aandacht voor het Caribisch deel van het Koninkrijk, waar de journalistieke infrastructuur kwetsbaarder is. Publieke omroepen, journalistieke verenigingen, opleidingen, fondsen en andere professionaliseringsmogelijkheden ontbreken er veelal. Veel journalisten zijn voor de verspreiding van hun werk geheel aangewezen op social media.

De raad adviseert de minister van OCW om als vertegenwoordiger van Caribisch Nederland (Bonaire, Sint Eustatius en Saba) in gesprek te gaan met de verantwoordelijke ministers van de zelfstandige landen Aruba, Curaçao en Sint Maarten, om gezamenlijk te bekijken hoe de journalistieke infrastructuur kan worden verstevigd.

Eigen verantwoordelijkheid

Ook de journalistieke sector zelf heeft volgens de raad een belangrijke verantwoordelijkheid. De raad roept de sector op een breed journalistiek aanbod te garanderen, met ruimte voor alternatieve stemmen, kleinere initiatieven en jonge journalisten. Daarnaast pleit de raad voor duidelijke richtlijnen voor het gebruik van AI.

https://www.raadvoorcultuur.nl/

Abonneer je op ons gratis Journaal:

E-mail adres

Schrijf je in

https://www.wereldvanfilantropie.nl/nieuws/raad-voor-cultuur-erken-journalistiek-als-vitale-sector-voor-de-democratie
This is an open access article distributed under the terms of the CC BY-NC-ND 4.0 license
https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/